

Biologisk legemiddel

Spørsmål: Jeg har leddgikt og skal nå begynne med en biologisk medisin. Hva er det? Finnes det medisiner som ikke er biologiske?

Svar: Mellom 20- og 30 000 mennesker har leddgikt i Norge. Dette er en alvorlig kronisk sykdom som uten behandling varig nedsetter livskvaliteten, arbeidsevnen og forventet levetid. Mens sykdommen tidligere ofte medførte alvorlig funksjonssvikt, har utsiktene for mennesker med leddgikt blitt betydelig bedre de siste 10-15 årene. Det skyldes at det har blitt utviklet nye medisiner, såkalte biologiske legemidler, og at man igangsetter slik behandling tidlig i sykdomsforløpet. Ifølge en rapport fra nasjonal kunnskapssenter for helsetjenesten kan biologiske legemidler stoppe eller i vesentlig grad bremse ødeleggelse av leddene, begrense hevelse og smerter og bedre livskvaliteten uten økt forekomst av alvorlige bivirkninger sammenliknet med den behandlingen som man tidligere hadde til rådighet. Biologiske legemidler har også vist seg å være til nytte ved andre sykdommer som skyldes forstyrrelser i immunforsvaret deriblant psoriasis og kroniske tarmbetennelser.

Biologiske legemidler skiller seg fra vanlige legemidler ved å være framstilt av eller er rensset fra levende celler eller vev. Dette kan være mikroorganismer (bakterier/virus/sopp) eller organer og vev fra planter eller dyr. Produktet består av store og komplekse strukturer. Et tradisjonelt kjemisk legemiddel, derimot, blir framstilt ved å kombinere kjemiske bestanddeler i en ordnet prosess. Det gir relativt enkle molekyler som man kjenner i detalj.

De levende systemer som brukes til å produsere biologiske medisiner er følsomme for små endringer i produksjonsprosessen. Det kan påvirke effekten av medisinen. For å unngå dette

må produksjonen overvåkes spesielt nøye. Av samme grunn er det ikke mulig å lage en eksakt kopi av et biologisk legemiddel uten å ha tilgang til identiske råmaterialer og presis kjennskap til de ulike stegene i produksjonsprosessen. Det er imidlertid mulig å lage medikamenter som ligner og som har tilnærmet samme effekt og bivirkninger (såkalte biosimilars).

De gunstige virkningene av biologiske legemidler forutsetter en grundig oppfølging hos lege. Man skal også være klar over at kroppen etterhvert kan lage antistoffer mot medisinen slik at effekten avtar. Jevnlig sjekk av om det foreligger slike antistoffer i blodet kan være nyttig.